

Uloga i značaj intelektualnog vaspitanja

Iva Đolović, PE 18/53

Odzvonilo je tri sata, učionica je puna i u tom trenutku ušao je profesor. “Dobar dan studenti, danas ćemo se baviti intelektualnim vaspitanjem. Da li neko može da mi kaže šta je intelekt ili intelektualni razvoj?”, upita profesor. U vazduhu se videlo par nesigurnih ruku, a odgovori studenata bili su sledeći: Intelekt je naša prirodna sposobnost rešavanja logičkih problema; to je veština razumevanja i primenjivanja naučenog; on predstavlja sposobnost snalaženja u novim situacijama i brzo rešavanje problema. “Intelektualni razvoj predstavlja poseban deo naše ličnosti, odnosi se na kognitivni deo naših sposobnosti i veština koji se razvijaju od trenutka rođenja do kraja života. Intelektualni razvoj realizuje se kroz intelektualno vaspitanje”.

I ovim rečima otpočelo je predavanje na kojem će se studenti upoznati sa značenjem intelektualnog vaspitanja kao i šta sve ono podrazumeva. “Intelektualno vaspitanje je deo vaspitanja koje ima za cilj svestrani razvoj i formiranje ličnosti. Ono podrazumeva sledeće - razvoj intelektualnih potencijala ličnosti. Pod ovim podrazumeva se dostizanje optimalnog nivoa razvoja kognitivnih sposobnosti kroz organizovano delovanje vaspitnog procesa. Usporavanje opadanja dostignutih nivoa razvijenosti kognitivnih sposobnosti predstavlja sledeći zadatak. U suštini čovek do određenog trenutka dostigne optimalni intelektualni nivo razvijenosti, i posle toga dolazi do opadanja tog nivoa. Vaspitanje ima za cilj da uspori ovaj regresivni proces kroz različite aktivnosti i navike. Tu dolazimo do sledećeg zadatka vaspitanja, a to je formiranje navika i sklonosti ka različitim oblicima intelektualne aktivnosti. Sećate se sigurno i sa prethodnih predavanja da je razvijanje sklonosti i navika takođe cilj i moralnog, estetskog i fizičkog vaspitanja. Na ovaj način individua se uči da dalje u životu, kada ne bude bila u sklopu formalnog obrazovnog sistema, ipak nastavi da organizuje aktivnosti koje će doprineti njenom daljem razvoju. Ovaj zadatak vaspitanja usko je povezan sa sledećim. Jel znate možda koji bi to mogao da bude?” reče profesor i već vide par zainteresovanih studenata. “Pa, možda je jedan od zadataka da se prepozna interesovanje učenika i onda da se ta radoznalost neguje...”, reče jedna studentkinja. “Možda je zadatak i da učenici nauče da dalje u životu primenjuju sve ove zadatke? Kao neki vid celoživotnog učenja.” naglasio je momak iz poslednje klupe. “Tako je! Upravo ste opisali sledeće zadatke koji, kako možete primetiti, svi su usko povezani. Sledeći na listi zadataka vaspitanja je upravo to da razvije kulturu radoznalosti prema novom i neistraženom. U ovom zadatku bitna je komponenta radoznalosti, a to je želja osobe za dalje produbljivanje znanja i učenje. Da li možete da mi kažete na koji način se radoznalost može negovati u nastavi? Koje su to aktivnosti koje nastavnici mogu da praktikuju kako bi pobudili i održali radoznalost kod učenika?” U učionici je zavladao mir i videlo se na licima studenata da pokušavaju da nađu odgovor. “Mi smo u srednjoj školi imali istraživanja iz biologije gde smo morali da pronađemo uzroke, ali i načine zaštite životne sredine... Da li bi to moglo da bude jedna od aktivnosti?” upita jedna učenica. “Moglo bi, radoznalost se kroz nastavu razvija kroz istraživačke zadatke gde učenici treba sami ili grupno da dođu do nekog rešenja. Ono što je usko povezano sa radoznalošću su interesovanja i sklonosti. Upravo ona su sledeći zadatak vaspitanja, a to je razvoj različitih saznavnih sklonosti i interesovanja. Ono što karakteriše savremenog čoveka jeste to što je neophodno da na individualnom, ali i profesionalnom planu bude kompetentan da stalno istražuje i traga za novim informacijama, da usvaja nova znanja,

ali i da ih preispituje. Sledeći zadatak intelektualnog vaspitanja je razvoj kompetencija za samoobrazovanje i samoučenje. Ovaj zadatak se nadovezuje na prethodni. Ove aktivnosti karakteriše potpuna ili delimična samostalnost u njihovom realizovanju. Poslednji zadatak se nadovezuje na ovu veštinu, a to je razvoj kompetencija za permanentno obrazovanje i učenje. Savremeni svet funkcioniše tako da je osoba u obavezi da stalno doučava i usavršava svoje veštine, sklonosti, kompetencije... Na primer, nastavnik je u obavezi da ide na seminare, da konstantno usavršava svoje tehnike podučavanja itd. Da li može neko da mi sumira onda šta je tačno uloga i cilj intelektualnog vaspitanja?”

“Možemo reći da je uloga da razvije intelektualne sposobnosti, veštine, sklonosti koje će omogućiti čoveku uspešan i kvalitetan život” odgovori ponovo momak iz poslednje klupe. “Takođe, cilj bi bio razvijanje umnih sposobnosti, kao što su pamćenje, mišljenje, logičko zaključivanje...” reče devojka iz prve klupe. “Upravo tako. Sve to su ciljevi intelektualnog vaspitanja. Na kraju možemo zaključiti da je celokupni i svestrani razvoj ličnosti uopšteno zadatak intelektualnog vaspitanja. Hvala vam na pažnji i vidimo se sledećeg utorka.”